

בן-גוריון הציג למנות את דיין לשר-הבטחון—אך אישיות במחונת מרכזית התנגדה

ביג"י הפסיד קרב

בעתון-ערב. רק אחר כך שמעתי על כך באופן רשמי.

***
מברק בהודו — זחור

דין בגוריון החליט לפצות את יוספטל. הוא רצה לצרפו לממשלה, הציג לו להיות שר-העבודה. גם פה נתקל בהתנגדות. ידידו במפא"י הזכירו לו כי תיק זה הובטח ליוסף אלמוגי שנסע לבלות בחו"ל, תמורת הצלתו בנייהול מערכת-הבחירות.

אולם אלמוגי הוא ידיד טוב של ביג"י. ראש-הממשלה לא ויתר על רעינו. במברק בהודו, חתום אישית עליידי בן-גוריון, נקרא אלמוגי לשוב בהימנות לארץ.

בארץ נפגשו אלמוגי ובן-גוריון לשיחה בארבע עיניים. שעה קלה אחר כך יצא אלמוגי מן הפגישה, ויתר על הרעיון להיות שר. "שבתי לארץ לעקידתי", אמר השבוע אלמוגי בחיך מסוים לידידו, כשהוא מועך את מברקו האישי של ביג"י, אותו קיבל בהיותו בחו"ל.

מיד אחרי הפגישה עם אלמוגי חזר בן-גוריון להתעסק עם הקואליציה הממשלתית. הוא הומין שוב את נציגי הצי"כ, שלא ויתרו על תביעתם לאותו מספר תיקים כמו מפ"ם. גם הפרוגרסיבים לא גילו גמישות בתביעותיהם לביטוח בריאות כללי, איכובו אותו. הוא דחה את עניני הקואליציה.

יוספטל

אלמוגי

יושב-ראש הכנסת, על חשבונה של מפא"י.

***

דון לא ידע

בן סיבך דויד בגוריון את המצב במפלגתו, אליו לא שם כמעט לב מאז הבחירות. מפא"י היתה צריכה לבחור בין שנים מאנשיה, שניהם סגני יושב-ראש הכנסת השלישית: ישראל ישעיהו ובה אידלסון.

ראש-הממשלה החליט בבירור: הסגנון השני של מפא"י (נוסף למינץ) תימסר לישעיהו התימני, אוהדו האישי. בבת אידלסון, לשעבר אשתו של שר-הפנים ישראל בריהודה, נפלה למשכב.

אולם משהו אחר נחלץ להילחם את מלחמתו. גולדה מאיר פנתה אל בן-גוריון, דרשה ממנו לשנות את החלטתו. דויד בגוריון הסכים לדון עימה על ענין אידלסון, בזמן שיברר אתה את שאלת המשך השתתפותה בממשלה.

ההחלטה התקבלה בשבוע שעבר. בן-גוריון וגולדה נפגשו בירושלים, ראש-הממשלה נאלץ, לפי דרישתה של גולדה, לחתום על זכרון-דברים. תוכנו: הוא ערב אישית, שאבא אבן ושמעון פרס לא יתערבו בעבודתה של שרת-החוזק. תפקידו המוגדר של אבא אבן: שר לעניני מדינה.

מאותו רגע בו חתם ביג"י על זכרון-הדברים, התפתחה בין השניים השיתה הבאה: "חיסלנו בואת הענין", אמר בן-גוריון.

"עדיון לא", השיבה גולדה, "צה לברר את שאלת מעמדה של כבה אידלסון".

"אני מציע לדחות זאת לפעם אחרת", העיר בן-גוריון. שניהם הסכימו.

יום אחר כך התארגנו מתנגדי בן-גוריון. הם דרשו לסלק מתפקידו את ברוך אונגיה, יושב ראש ועדת-הכנסת. במקומו הציעו את עורך-הדין חיים צדוק, או את דויד בר-רב-האי. רוב הטיעה בכנסת הסכים. הצי"כ החיגר, שנחשב גם למצליח הטוב ביותר של מפא"י, נאלץ לחתור על ראשות הוועדה, על אף נאמנותו האישית לראש-הממשלה.

פרשה זו לא חיסלה את שרשרת הפרשות האישיות במפא"י. הסיעה הגדולה צריכה היתה לדון גם בשאלת יושב-ראש הכנסת. מפא"י רצתה להציע את הצי"כ החתיק עקיבא גוברין, שנתקל בהתנגדות סיעות השמאל. בן-גוריון רצה את גיורא יוספטל, מוכיר מפא"י שהתכונן לעזוב את תפקידו בגלל התקפת לב חזקה, שמנעה ממנו להשתתף במערכת-הבחירות.

אולם הגוש בראשות שרגא נצר התנגד. לפי הצעת פשרה שהועלתה עליידי ראשי הגוש, העמידה מפא"י לתפקיד זה את קדיש לוז. ההחלטה התקבלה כמעט ברגע האחרון. הודה לוז: "על מועמדותי ידעתי לפי ידיעה שפורסמה

לפי החלוקה מגיע למפא"י לקבל שני סגנים ליושב-ראש הכנסת.

ני מכיר היטב את בגוריון, אמר השבוע מנ"ח היג מרכזי של הצי"כ, שנפגש אתו לשיחה בלתי-מחייבת. "הוא שופע בדיחות, בריאות וחוכמות. אולם בעיניים שלו יש ברק של איש שהפסיד בקרב אישי".

היה זה התיאור הבלתי-אמצעי הראשון של האיש, שרק לפני חודש נחשב למנצח הנצחי של כל המאבקים הפוליטיים בארץ. למרבה הפליאה היה זה תיאור נכון. כי חודש אחרי שדויד בגוריון הוביל את מפא"י לאחד הנצחונות המזוהים שלה במערכת-הבחירות, הוא נראה כמנהיג שלא יכול לפתור את בעיותיו.

***

תוכניות בגוריון ושות'

ההחלטה חיתה פשוטה. כמו איסטרטג טוב התכונן בן-גוריון לאגף את יריביו, לצרף לקואליציה הממשלתית את אגודת-ישראל. הוא השמין את המתחרים הדתיים שלהם, הציג לאגודה להצטרף לממשלה. המחיר: תיק הסעדי.

מנהיגי האגודה היו מוכנים לחתום על ההסכם. הם ביקשו רק שהות למסור הוועדה למועצה גדולה-התורה. שם נתקלו בהפתעה: ראשי התורה אמרו לא. הסכיר לכתב העולם הוא ח"כ שלמה לורנץ: "יכול להיות שמבחינה מפלגתית כדאי היה לנו להיכנס לממשלה. אך איננו יכולים לעבור על הוראות גדולה-התורה. איסורם פירושו לאו מוחלט מצידנו".

לא היה זה טיף החלום של בן-גוריון, שאת תוכניותיו בראשות אלו את נציגי הפרוגרסיבים והצי"כ, הוא המשיך לחלום לפחות על הגשמת חלק מהן, הגדיר אותן השבוע לפני אותו ח"כ חשוב של הצי"כ: "רציני ממשלה עם הצי"כ, הפרוגרסיבים ואגודת-ישראל".

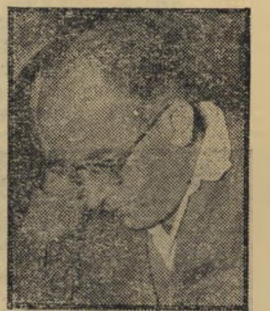
דויד בגוריון התכונן להסתער על שני יעדים אחרים. הוא הומין אליו את נציגי הפרוגרסיבים והצי"כ, היה בטוח כי הם מונחים בכיסו. לכל אחת מהן הציג תיק אחר. בעיקר שמח בגלוי לשמוע כי מרבית הנהלת הצי"כ תומכת בכניסה לממשלה. אחרי שנציגי הצי"כ הצליחו לשכנע את ח"כ יוסף ספיר, שהיסיס, כי כדאי להיכנס לממשלה, היה ביג"י בטוח שעניני הקואליציה יוסדרו במהירות.

רק בשבוע שעבר הוברר לו כי היתה זו אופטימיות מוקדמת מדי. הצי"כ לא הסתפקו בתיק הפיתוח שהוצע להם, בעיקר מפני שבן-גוריון דרש להוציא מסמכיותיהם את נמל אילת. גם הצי"כים שתמכו בכניסה לממשלה, נסוגו. "למה שלשפ"ם, עם תשעה ח"כים, יתנו שני תיקים, ולנו, עם שמונה ח"כים, יתנו רק תיק אחד?" שאל אחד הצי"כים שתמך בהצטרפות לממשלה, כמעט בכל תנאי. התוצאה: הצי"כ החליטו לא להיכנס לממשלה.

ביג"י לא התייאש. הוא ניסה להקים ממשלה עם הפרוגרסיבים, להבטיח כי לפחות שלוש ח"כים של פועלי-אגודת-ישראל ינעו מהצבעה נגד הממשלה. התמורה: בן-גוריון הבטיח לבנימינין, מינץ, הח"כ עם הסיגאר, את סגנון הצי"כ החליטו לא להיכנס לממשלה.

ברכיהאי

אונגיה

אידלסון

ישעיהו

הגיש לנציגי שתי מפלגות הימין אולטימטום, לסיים את דיוניהן הפנימיים תוך שבוע. הוא נאלץ להתר על הצהרותיו הפרטיות, לפיהן לא ישב לעולם עם נציגי המפלגה הדתית הלאומית בממשלה אחת. להזמין את נציגייה לדיון על הצטרפותם לקואליציה. סיכויי להרכיב איתם ממשלה, היו גדולים מסיכויי להקימה עם השותפים שהיו מעוניין בהם. בן-גוריון רצה להוכיח להם כי הוא יכול גם אחרת.

בסוף השבוע שעבר חזר בן-גוריון לענינים האישיים של חברי מפלגתו. היה לו עודף של מועמדי שרים, בעיקר אחרי שזלמן ארן היה מוכן לחזור לממשלה. בן-גוריון נפגש עם שני נציגים חשובים של איחוד-הקייבצים והקבר צות. "סילקתם את מועמדנו ברוך אונגיה, העברתם את איש-דגניה קדיש לוז מן הממשלה", אמר בכעס אחד מהם. "לפחות אל תכניסו את משה דיין למשרד-החקלאות, אחרי שהירבה בשנה שעברה להתקף אותנו ואת הנח"ל".

בן-גוריון לא הניב. הוא לא אמר תשובה מחייבת. במקום זה ניסה לברר מה תהיה תגובת ראשי מפא"י להצעה המהפכנית: משה דיין יהיה שר-הבטחון, אם יסכים שמעון פרס להיות סגנו. להפתעת רבים הסכים פרס להצעה. אי-אפשר לדעת אם באמת התכחן ביג"י להגשים את הרעיון. בכל זאת שוחח עליו. הוא הומין אישיות בסחונת מרכזית, רצה לשמוע את דעתו על ההצעה.

עמדתו של איש זה היתה חרימשמיעית. הוא לא הסכים. "אם יהיה דיין שר-הבטחון, אני אסתלק", אמר לבן-גוריון. היתה זו המכה האישית האחרונה שירדה על בן-גוריון.

נבחר כמועמד הראשון של קייבוצי מפא"י.

צה"ל המספל בהחזרת שבויים. המשפחה המתגעגעת התפרקה ממתחה, התלוצצה על חשבוני יהודה, שבילה בכלא הירדני בעמאן. סיפרה אחרת נועה פקר, כשראתה את בושמי וקצין צה"ל פונים אל השביל צהר, המוביל אל בנין הא"ם כדי לשחרר את אחיה: "יהודה לקח אתו כלכלא שלושה כר" טיסים להופעת להקת לוס-פארטוגואיס, שנ ערכה באותו ערב בעפולה".

טעות לעולם חוזרת. אילו ידעו בני המשפחה מקיבוץ יפעת מה קרה באותן הקבות בבנין הא"ם, היו נמתחים מחדש. אחרי שהירדנים הציגו את תנודות השחרור של פקר, הובא העציר לחדר. בושמי התפלא. השבוי נראה לו מבוגר מדי. קצין המשטרה הישראלי, נמוך הקומה, שאל מה שמו.

"מנושה פרייב", השיב השבוי. הנציג ה" (החשן בעמוד 12)

טען, "אני טובל. שיסבול גם הוא." כעבור יומיים, כשהובא בפני השופט ד"ר יוסף מגוריכה, לשם הוצאת פקודת מעצר נגדו ונשאל על ידי השופט אם יש לו מה לומר ענה: "אני רוצה לומר שעשיתי את המעשה בכונה תחילה. ולא רק זה — תכ" נחתי אותו חודשים רבים לפני כן".

הגבול

הוכחה חיה

מונית כחולה עצרה השבוע ליד שער-מנדלבאום בירושלים. מתוכה יצאו ששה אנשים, בני משפחתו של יהודה פקר (17), שעבר לפני חמישה שבועות את הגבול לירדן, ליד הרי הגלבוע. המקום השביעי במר-נית היה שמור לבן האובד, שהלך לטייל לבדו, טעה בדרך.

דקות אחדות אחיהם הגיעו למעבר מני-דלבאום קצין המשטרה נחום בושמי וסרן-

אדם הרוס. הוא נעצר מיד בתוקף חוקי החרום, התגלגל מכלא אחד למשנהו, הוגלה לבסוף לאפריקה.

"תכנתני זאת מראש". הוא סבל תמיד. בפני חבריו היה לא אחת מתאונן: "מדוע זה עלה בן יוסף לגרודם ולא אני?" לעתים הפליט שהיה מעדיף שיתוק ולבלד שלא יהיה חולה במחלת-ירוס.

אך הגרועה מכל מחלותיו היתה הקנאה. שלום קינא באחיו המצליחים, שאחד מנהל חברת פרסום גדולה. הוא עצמו היה מוכשר תמיד לכל עבודה, אך לא החזיק בה מעמד. היה נגר, נהג וקצין בטחון. האחים ניסו להשפיע עליו להיכנס לטיפול רציני במוסד מתאים. הוא נלחם בהם בכל כוחו.

כשבאו שני אחיו לבקר בו בשבת, נדמה היה לו כי באו לקחתו לבית-החולים. הוא החליט להתגונן. הוא הכניש שרצה להרוג את אליעזר אחיו. "רציני רק לפצוע אותה"

שת עולי הגרודם הראשונים. "כשנתפשו הח" ליטו לנהל משפט פוליטי, להפכו להפגנה המונית נגד השלטון הור.

אבל הוראתו של ראש התנועה זאב זיבר-טינסקי היתה שונה. הוא ציוה להשתמש בכל האמצעים ובלבד להציל את חייהם של שלושת הצעירים. סנווריו של שני הצלילים לשכנע את בית המשפט שגילו למטה מ-18 והוא קיבל מאסר עולם. בן יוסף נידון למיתה ולשלום היה צפוי גורל דומה, לולא גייסו חבריו רופא ירושלמי, שאישר במס' מכים כוזבים כי שלום לא היה אחראי למעשיו, באותם רגעים של הפעולה.

שענתו הוכנסה גם על ידי התביעה. שלום הונקס לבית חולים לחולי רוח בעכו, שהיה חלק מבית הכלא הכללי. הוא היה העברי היחיד בבית החולים, העורבים ש' ידעו בגלל מזה נידון, התעללו בו בצורה שאיננה ניתנת לתיאור. ארבע שנים סבל את כל הווצות במקום. כשהשתחרר היה